

รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3

Model of Management Innovation for Small-sized Schools under Office of SakonNakhon Educational Service Area 3

กุลชาติ อุปรี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์(1)เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 (2) เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 และ (3) เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ระยะที่ 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 64 คน และข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 64 คน ระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group) จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการประเมิน

ความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ การหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านหลัก การองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงไป คือ ด้านหลัก การฝึกอบรมและการพัฒนาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลัก การมีส่วนร่วมและรายด้านพบว่า ด้านหลัก การจัดโครงสร้างองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับ

*นักศึกษาลำดับสุดท้ายหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี

มาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความมุ่งมั่น และเชื่อว่าการจัดโครงสร้างองค์กรจะเป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างนวัตกรรมรองลงไป คือการจัดโครงสร้างองค์กร มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาได้ ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัด โครงสร้างองค์กรมีความรู้สึกร่วมที่เป็นอันหนึ่งเดียวกัน ด้านหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานรองลงไป คือโรงเรียนมีการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษา ของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการแสดงภาระงานที่ตรวจสอบได้ด้าน หลักการฝึกอบรมและการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือจัดการ อบรมและสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาโรงเรียนอยู่ เสมอ รองลงไป คือโรงเรียนได้จัดให้บุคคลได้ไปดูงานหรือ ศึกษาออกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับ นวัตกรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดเตรียม อุปกรณ์ต่างๆ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-learning ให้บุคคลในองค์กรได้เรียนรู้เกี่ยวกับ นวัตกรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือเปิด โอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และปรับปรุง แก้ไขปัญหาอยู่เสมอรองลงไป คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมี ส่วนร่วมในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงาน ใหม่ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ บุคลากรปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้านหลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือระบบ ที่จะสามารถเข้าถึง และรวบรวมข้อมูลข่าวสารทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนรองลงไป คือมีการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้จากการดำเนินงานโครงการต่างๆทั้งภายในภายนอก โรงเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีนโยบายมุ่งพัฒนา บุคลากรให้มีศักยภาพ และ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

2) พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลัก การของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนิน งานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบและ 5) ผลที่ได้ จากการใช้รูปแบบระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรม การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่จัดทำขึ้นโดยภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากและเมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่าทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป

3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมความเป็น ไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรม การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน

คำสำคัญ : นวัตกรรมการบริหาร,โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The research entitled, "Model of Management Innovation for Small-sized Schools under Office of SakonNakhon Educational Service Area 3," aimed 1) to study the management innovationstate

of small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3, 2) to create the management innovation model of small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3, and 3) to evaluate the management innovation appropriateness and possibility of the small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3.

The samples used in the first period of this research were 64 administrators of small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3, and 64 civil servant-teachers, who were the academic affairs heads in the small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3 in the academic year of 2015. While in the second period of this research, the 9 informants were invited to participate in a focus group discussion. And in last period, the 20 experts were invited to be as the informants for evaluation.

The instruments used in this research were the questionnaire, focus group discussion, and the evaluation by the experts. In the quality test, the only items of questionnaire with above .50 value of the IOC were acceptable, and in the reliability test, Cronbach's alpha value was rated at .98. The statistics used for quantitative data analysis in this research were percentage, mean, and standard deviation. In addition, the content analysis was employed for the qualitative data which were concluded from the experts' suggestions.

The research findings revealed that

1. The level of the management innovation state of small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3 overall was at high level. The learning organization aspect was at the highest level; the training and development aspect was at the lower level, and the lowest level was the participation aspect, while organization setting was at high level. When considering each aspect, it was found that the highest level was the self-determination teachers and educational personnel, who believed in the organization creation, would be the inspiration for innovation creation. The lower level was the organization creation, which led teachers and educational personnel to collaborate the innovation, and the lowest level belonged to teachers and educational personnel, who gave significance to organization creation, while the management principle based schools was at high level.

2. The management innovation model of small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3 consisted of 5 aspects, namely, 1) the model principles, 2) the model objectives, 3) model performance, 4) model evaluation, and 5) model results.

3. The level of appropriateness of management innovation model of small-sized schools under Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3 overall was at high level, while the result of evaluation of every aspect was at highest level.

Keywords : Management Innovation, Small-sized Schools

บทนำ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge based society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นในกระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอดบังเกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ (ธีระ รุณเจริญ.2550:98) จากการประชุมคณะกรรมการการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันครั้งที่ 1/2546 มีมติเห็นชอบแนวทางการพัฒนาประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีความสามารถทางนวัตกรรม (Innovative Nation with Wisdom and Learning Base) ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมซึ่งจะต้องอาศัยพื้นฐานการสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งแล้ว ยังต้องมีการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากภาคการศึกษา สู่ภาคการผลิตและภาคบริการซึ่งมีนัยและความหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ๆ หรือสิ่งเก่าแต่นำมาคิด ทำ หรือสิ่งขึ้นมาใหม่เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและดำเนินชีวิตที่เหมาะสม (พระมหาสุหิตย์ อาภาโร.2548:4)

นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คนได้ค้นหาวิธีการบริหารจัดการและนวัตกรรมต่างๆ

มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยจากการสำรวจจนวัดกรรมกรพัฒนาโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ และโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” เป็นอีกโครงการที่มุ่งเน้นยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกแห่งในการคิดค้น สิ่งใหม่ๆ วิธีการใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน หรือเคยมีบ้างแล้วแต่นำมาปรับปรุง และพัฒนาเป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2549:3)

ดังนั้นบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ บริหารจัดการเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 มีกำหนดไว้ 12 มาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 กล่าวว่า พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมการบริหารไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งระบุว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับนวัตกรรมการบริหาร เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการนำไปสู่ผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความรู้ในการบริหารแนวใหม่ๆ เลือกและปรับปรุง ใช้นวัตกรรมหลากหลาย ตรงกับสภาพการณ์ เงื่อนไข ข้อจำกัดของงานและองค์กร จนนำไปสู่ผลได้จริง เพื่อให้องค์กรก้าวหน้าพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ มีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกันซึ่งสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาได้ให้ความหมายของนวัตกรรมการบริหารว่า เป็นนวัตกรรมเกี่ยวกับ ระบบ (คุรุสภา. 2550:126)

ในบทบาทของความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาได้กล่าวถึงนวัตกรรมจัดการและบริหารการศึกษา

ในบทบาทของผู้บริหารและการจัดการความรู้ไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะทำให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้เจริญก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีลักษณะภาวะผู้นำดังนี้ มีการจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาในโรงเรียนการจัดการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องการแสวงหาความคิดและความสามารถของครู นักเรียน ละผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องนำโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปเรื่อยๆ และให้มีความยั่งยืนปกครอง ดูแลบุคลากรด้วยคุณธรรม จริยธรรมมุ่งใจบุคลากรให้พัฒนาผลงานของตนให้ดีขึ้นสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยมของโรงเรียน และสร้างพันธมิตรผูกพันต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุคลากรทุกคนทำงานโดยอาศัยกลุ่มหรือคณะบุคคลเป็นที่ตั้งมีความจริงใจ เข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้รางวัล ยกย่อง ชมเชยบุคลากรนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเอื้ออำนวยความสะดวกทรัพยากรทุกอย่างเพื่อการเรียนรู้ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าผู้บริหารทุกองค์กรจำเป็นที่จะต้องมีนวัตกรรมการบริหารของตนเองเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาในการบริหารและจัดการองค์กรเพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2550:228-229)

จากผลการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนในปี 2549 พบว่าโรงเรียนมีการพัฒนานวัตกรรมการด้านบริหารจัดการจำนวน 256 โรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีการพัฒนานวัตกรรมการด้านบริหารจัดการจำนวน 256 โรงเรียน ด้านการเรียนการสอนจำนวน 940 โรงเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรมจำนวน 276 โรงเรียน ด้านสิ่งประดิษฐ์จำนวน 325 โรงเรียนและผลรวมโรงเรียนทั้งประเทศมีนวัตกรรมการศึกษาทุกประเภทรวม 1,579 โรงเรียน(สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, สรุปจำนวนนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนปี 2549

ตามโครงการส่งเสริมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า นวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนร้อยละ 85.11 ส่วนด้านอื่น ๆ เช่น บริหารจัดการมีน้อยเพียงร้อยละ 8.51ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านสิ่งประดิษฐ์ ยังคงอยู่ในระดับเช่นเดียวกันและนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนยังมีลักษณะความเป็นนวัตกรรมการตามเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับคุณภาพค่อนข้างต่ามนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Organization) อย่างเป็นระบบความตระหนักและความสำคัญที่ให้นวัตกรรมการศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนแก้ปัญหาและคุณภาพการศึกษายังมีน้อยควรส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบครบวงจรเท่าที่ควรเชื่อมโยง หรือบูรณาการโครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคล เช่น การเลื่อนวิทยฐานะ การพัฒนาวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น (โครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ออนไลน์ เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2550 เข้าถึงได้จาก <http://www.edinno.net/report2.php>) ปัจจุบันลักษณะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งลักษณะการจัดออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ 1) โรงเรียนประถมศึกษา 6 ปี และระดับมัธยมศึกษา 6 ปี โดยแบ่งเป็นช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี มี 4 ช่วงชั้น 2) โรงเรียนโครงการพิเศษตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น โรงเรียนอิงวิถิพระพุทธศาสนา โรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter School) โรงเรียนเด็กอัจฉริยะที่เน้นการสอนใน 5 วิชาหลัก โรงเรียนสองภาษา 3) โรงเรียนพิเศษเฉพาะ เช่น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนที่บ้าน (Home School) โรงเรียนคนตาบอด โรงเรียนโครงการเรียนร่วม โรงเรียนสำหรับผู้พิการทางสมอง โรงเรียนก้นดารา โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ฯลฯ 4) โรงเรียนนานาชาติ (International

School) ซึ่งสภาพการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ประชาชนคนไทยจะมีความยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดการประกอบอาชีพและตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างจากสถานศึกษา ขาดสื่อและอุปกรณ์การศึกษา ขาดแคลนครูผู้สอน ทำให้คุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่ำ ควรได้รับการปรับปรุง (ธีระ ฐญาเจริญ. 2550:56-58)

จากความสำคัญและปัญหาการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นจึงนับเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งทั้งในแง่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลและยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและจะต้องมีการศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สำหรับเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 นี้ โดยศึกษานวัตกรรมการบริหารโรงเรียน ของ ชวนมารังกุล. (2556 : 23) และ นวัตกรรมบริหาร ของ พรทิพา เหลือวัฒนกิจ (2549:3-5)ใน 5 หลักการ คือ

- 1) หลักการจัดโครงสร้างองค์กร 2) หลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) หลักการฝึกอบรมและการพัฒนา 4) หลักการมีส่วนร่วมและ 5) หลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการสร้างรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ

การสร้างองค์ประกอบของรูปแบบได้มาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบของนักวิชาการประกอบด้วย 1) ธีระ ฐญาเจริญ (2550 : 162-163) 2) สมานอัครภูมิ (2550 : 10) 3) ทิศนาแชมณีและคนอื่นๆ (2547 : 16) 4) ประหยัดสุขสำราญ. (2555:168) สรุปเป็นองค์ประกอบรูปแบบได้ 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบและ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ฯ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากร

ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 77 คน ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 77 คน รวม 144 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 64 คน และข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 64 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan), 1970:608 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2553:42-43)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลศึกษารายกรณี ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนบ้านบะปาคา อ.วารินवास จ.สกลนคร 2) โรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร 3) โรงเรียนบ้านวาน้อย อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

2.2 ระยะที่ 2 การวิจัยแบบการจัดกลุ่มสนทนา ประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

2.3 ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นการวิจัยแบบ (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ชำนาญการ จำนวน 10 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย เดือน พฤษภาคม 2557

- เดือนธันวาคม 2558

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 128 คน ส่วนมากประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 ตำแหน่งครู และ ผู้บริหารเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50

2. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านหลักการองค์การแห่งการเรียนรู้ รองลงไป คือ ด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วมและรายด้านพบว่า

2.1 ด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความมุ่งมั่น และเชื่อว่าการจัดโครงสร้างองค์กรจะเป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างนวัตกรมรองลงไป คือการจัดโครงสร้างองค์กรมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดโครงสร้างองค์กรมีความรู้สึกร่วมที่เป็นอันหนึ่งเดียวกัน

2.2 ด้านหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานรองลงไปคือโรงเรียนมีการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ โรงเรียนมีการแสดงภาระงานที่ตรวจสอบได้

2.3 ด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือจัดการอบรมและสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาโรงเรียนอยู่เสมอ รองลงไป คือโรงเรียนได้จัดให้บุคคลได้ไปดูงานหรือศึกษานอกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับนวัตกรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-learning ให้บุคคลในองค์กรได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขปัญหาย่อยๆ เสมอรองลงไป คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานใหม่ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านหลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือระบบที่จะสามารถเข้าถึง และรวบรวมข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรองลงไป คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการดำเนินงานโครงการต่างๆ ทั้งภายในภายนอกโรงเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีนโยบายมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

2.1 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบ และ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ

2.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่จัดทำขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากและเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับระดับสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงไป คือ ด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วมทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจด้านการพัฒนาด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

อรอนงค์ โรจน์ วัฒนบุลย์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม ขององค์การธุรกิจเอกชนภาคอุตสาหกรรม โดยใช้วิธีการศึกษาแบบ Grounded Theory และวิธีการศึกษาเฉพาะกรณี โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารระดับสูงในตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารหรือ กรรมการผู้จัดการใหญ่ องค์การละ 1 ท่าน และสัมภาษณ์กลุ่ม

บุคลากรในองค์การและผู้เกี่ยวข้องอีก 62 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านสมรรถนะ 3) ด้านบทบาทหน้าที่ 4) ด้านลักษณะทางสังคม บริบทภายนอกองค์การที่มีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้นส่งผลกระทบต่อการศึกษาทางและกลยุทธ์ในการนำองค์การ กัดดันให้ผู้นำมุ่งเน้นการพัฒนาตัวแบบมากขึ้นเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน บริบทภายในองค์การด้านวัฒนธรรมองค์การและบรรยากาศภายในองค์การมีผลกระทบต่อบทบาทของภาวะผู้นำ รูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้และระบบการจัดการความรู้ที่มีกระบวนการชัดเจน และใช้เทคโนโลยีในการสร้างคลังความรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาตัวแบบ โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม คือ โครงสร้างองค์การแบบทีมงานข้ามสายงาน ระบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีการบริหารคนเก่ง และมีระบบที่เลี้ยง มีการสอนงาน การมอบหมายงานโครงการ การมอบอำนาจ เป็นระบบที่ส่งผลเชิงบวกต่อแนวทางการพัฒนาผู้นำเชิงนวัตกรรมและสอดคล้องกับชวน ภารังกุล (2552) ได้วิจัยเรื่อง งานวิจัย นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย โรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตกสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 43 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 564 คน ผลการวิจัยพบว่า มีพหุองค์ประกอบนวัตกรรมการ

บริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตก จำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) การพัฒนานวัตกรรม 3) การกระจายอำนาจ 4) การวางแผน 5) การจัดการความรู้ 6) การใช้โรงเรียนเป็นฐาน 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 8) การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 9) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ ที่มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้และรายด้านพบว่า 1) ด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความมุ่งมั่น และเชื่อว่าด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์การจะเป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างนวัตกรรม รองลงไป คือมีกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์การมีความรู้สึกร่วมที่เป็นอันหนึ่งเดียวกัน 2) ด้านหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานรองลงไป คือโรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการอยู่เสมอและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครู บุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถทักษะ ประสบการณ์เป็นหลัก 3) ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือจัดการอบรมและสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาโรงเรียนอยู่เสมอ รองลงไป คือโรงเรียนได้จัดให้บุคคลได้ไปงานหรือศึกษานอกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับนวัตกรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-learning ให้บุคคลในองค์กรได้เรียนรู้เกี่ยวกับ

นวัตกรรม 4) ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจากข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ลงไป คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานใหม่ๆและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้บุคลากรปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 5)ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจากข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือระบบที่จะสามารถเข้าถึง และรวบรวมข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรองรับไป คือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการดำเนินงานโครงการต่างๆทั้งภายในภายนอกโรงเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีนโยบายมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานต้นสังกัด

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ควรมีนโยบายให้สถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้พัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. จากสรุปผลการวิจัยที่ได้ข้อเสนอรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เชื่อมั่นได้มีความเหมาะสมมีประโยชน์และเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง

ซึ่งกระบวนการวิจัยในแต่ละขั้นตอนถือว่าอาศัยกระบวนการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กจากการวิจัยไปดำเนินการปรับใช้ในการบริหารต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กรผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดโครงสร้างองค์กรมีความรู้สึกร่วมที่เป็นอันหนึ่งเดียวกัน

2. ด้านหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครู บุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมเป็นคณะทำงานโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์เป็นหลัก

3. ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนในด้านการจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-learning ให้บุคคลในองค์กรได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม

4. ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน เปิดโอกาสให้บุคลากรปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนครูโดย มีนโยบายมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนวัตกรรมด้านสังคมเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม

2. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะของบุคลากรเกี่ยวกับบทบาททักษะและพฤติกรรมสร้างนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนที่เอื้อต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- ชวนารังกุล. (2552). **นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตก**. วิทยานิพนธ์ค.ม. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- การศึกษาความเป็นองค์การนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี.** (2556). วิทยานิพนธ์ค.ม. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ทิศนาชมมณีและคนอื่นๆ. (2547). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ธีระรุญเจริญ. (2550). **การบรรยายรายวิชาสัมมนาการบริหารการศึกษาเรื่อง “รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ”**. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **วิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประหยัดสุขสำราญ. (2555). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พระมหาสุทนต์อามารโ. (2548). **เครือข่ายธรรมชาติความรู้และการจัดการ**. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พรทิพาเหลือวัฒนกิจ. (2549). **ผู้ประกอบการกับการพัฒนานวัตกรรมในพลวัตนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. 14.
- สมานอค์วุฒิ. (2550). **“การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก,”** วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2550): 83-84.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2549). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อุษาการพิมพ์.
- อรอนงค์ ไรจน์วัฒนบุญย์. (2554). **การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์